

Przemysław Kasperkiewicz

Sprawozdanie z 55. Międzynarodowych Targów Książki w Warszawie

---

Bibliotheca Nostra : śląski kwartalnik naukowy 2/2, 90-96

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRZEMYSŁAW KASPERKIEWICZ
*Biblioteka Główna Politechniki Śląskiej
Filia w Katowicach*

SPRAWOZDANIE z 55. MIĘDZYNARODOWYCH TARGÓW KSIĄŻKI w WARSZAWIE¹

Rynek książki w Polsce od wielu lat podlega dynamicznym zmianom. Poza przeobrażeniami o charakterze kapitałowo-własnościowym następuje przemiana wizerunku książki w obiegu społecznym i kulturowym, przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii prezentacji i dystrybucji informacji. Rosnąca popularność i dostępność publikacji elektronicznych wywołuje zasadne pytania o kondycję i przyszłość tradycyjnej książki. Dyskusja na ten temat trwa właściwie od połowy lat dziewięćdziesiątych, gdy w powszechnym użytku pojawiły się multimedialne publikacje na dyskach optycznych. Niemal masowy dziś dostęp do Internetu, pojawienie się e-czytników, digitalizacja drukowanych źródeł i tworzenie cyfrowych kolekcji bibliotecznych sprzyjają podobnym obawom. Jak naprawdę wygląda rynek książki w liczbach, można ocenić na podstawie raportów, publikowanych przez Bibliotekę Analiz. Równie miarodajne, choć bardziej jakościowe źródło informacji o aktualnych trendach produkcji wydawniczej stanowią targi wydawnicze. Tego typu impreza jest przede wszystkim okazją dla wydawców do zaprezentowania bieżącej oferty wydawniczej, przedstawienia planów wydawniczych oraz pozyskania nowych kanałów dystrybucji. Dystrybutorzy i księgarze, w bezpośrednim kontakcie z wydawcą, mogą podjąć współpracę na wynegocjowanych, korzystnych warunkach. Bibliotekarze mają sposobność dokładnego zapoznania się z szeroką, interdyscyplinarną ofertą wydawniczą wielu edytorów i każdą edycją z osobna. Czytelnik, oprócz kontaktu z książką, ma szansę uczestnictwa w spot-

---

¹ W serwisie Youtube (pod adresem: <http://www.youtube.com/watch?v=O-Jlve4xQas>) autor sprawozdania umieścił krótką, autorską video-relację z pobytu na 55 MTK w Warszawie (film *Z kamerą wśród... książek*) [dostęp: 03 czerwca 2010]

kaniach autorskich i imprezach towarzyszących, promujących kulturę czytelnictwa. W naszym kraju odbywa się cyklicznie kilka znaczących tego typu imprez.

Najważniejsza z nich - 55. Międzynarodowe Targi Książki (MTK) - w tym roku odbywały się w dniach 20-23 maja. To wydarzenie od wielu lat skupia szczególną uwagę i zainteresowanie wydawców, księgarzy, bibliotekarzy i czytelników. Tegoroczna impreza miała po raz pierwszy poważną konkurencję - zaledwie tydzień wcześniej (również w Pałacu Kultury i Nauki) spółka Murator Expo zorganizowała pierwszą edycję Warszawskich Targów Książki (WTK), zapraszając do udziału krajowych edytorów. Zorganizowanie obydwu targowych przedsięwzięć niemal w tym samym terminie spowodowało sytuację, w której niewielu edytorów zdecydowało się wystąpić w obu imprezach. Dowodem tego było ograniczenie przestrzeni wystawowej do parteru pałacu, podczas gdy poprzednie ekspozycje MTK zajmowały zwykle parter i piętro.

Pierwszy dzień targów miał tradycyjnie branżowy charakter – ekspozycja była dostępna dla osób profesjonalnie zajmujących się książką, co dawało komfort dokładnego, szczegółowego zapoznania się z ofertą wydawniczą, prezentowaną na poszczególnych stoiskach.

Fot. 1. Uroczyste otwarcie Targów, od lewej: Dorota Malinowska-Grupińska (przewodnicząca rady M. Warszawy), Song Mingchang (wiceminister Organu Administracji Prasy i Wydawnictw Chin)

W uroczystości otwarcia MTK uczestniczyli m.in.: prezes Ars Polony - Grzegorz Guzowski, wiceminister Organu Administracji Prasy i Wydawnictw Chin – Song Mingchang oraz przewodnicząca Rady Miasta Warszawy – Dorota Malinowska-Grupińska. Patronat nad imprezą objęli: Bogdan Zdrojewski – Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Adam Struzik – Marszałek Województwa Mazowieckiego². Podczas części oficjalnej – po powitalnych wystąpieniach - dokonano symbolicznego przecięcia wstęgi na schodach prowadzących do Sali Marmurowej.

Jedno z największych stoisk należało do grupy wydawnictw rosyjskich (wśród nich wymienić należy m.in. Mashinostroenie, Mir Knigi, OLMA-Press, Russkoye Slovo, Universitetskaya Kniga, Raduga). Równie imponująco, pod względem zajmowanej przestrzeni wystawowej jak i oferty tytułowej, prezentowali się wystawcy z Ukrainy (m. in. Ukrainian Publishing Association, Dniproknyha, Krynytsia, Oranta, Ranok), USA (American Bookstore), Wielkiej Brytanii (m.in. Cambridge University Press, Oxford University Press, Elsevier, Wiley), Niemiec (Frankfurt Book Fair), Chin (Beijing Xian Zhi Xian Xing Books Publishing Co, Ltd.). Interesujące publikacje, zwłaszcza pod względem edytorskim, wyeksponowano na stoiskach Ambasady Pakistanu, Japonii i General Egyptian Book Organization; odnotować należy też ciekawe ekspozycje wystawców z Białorusi (m.in. Narodnaya Asveta, Literatura i Iskustvo), Gruzji i Izraela (stoiska przygotowane przez ambasady tych krajów w Polsce), Korei (m.in. The Choicemaker Korea Co), Węgier (m.in. Szalay Publishing Hungary) i Afryki (South African Embassy).

Lista krajowych wydawców uczestniczących w MTK była - za sprawą konkurencyjnych WTK – w tym roku zdecydowanie krótsza; do największych (pod względem zajmowanej powierzchni wystawowej) zaliczyć należy: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Ars Polonę, Helion i INFOR Press. Warto wspomnieć o niezwykle bogatej ofercie tytułowej wydawnictw książkowych, nutowych i fonograficznych, poświęconych osobie i twórczości Fryderyka Chopina (w związku z obchodzonym w tym roku jubileuszem). Na wspólnym stoisku prezentowali się m.in.: Narodowy Instytut Fryderyka Chopina, Muzeum Chopina, Towarzystwo im. Fryderyka Chopina, Polskie Wydawnictwo Muzyczne SA oraz firmy fonograficzne: Universal, Polskie Nagrania, Radiowa Agencja Fonograficzna.

---

² Mecenat nad targami zapowiadał również tragicznie zmarły Prezydent RP, Lech Kaczyński.

Szczególnie charakterystycznym miejscem Targów był Salonik Chopinowski – zorganizowany w Sali Marmurowej, w pobliżu stoiska z wydawnictwami muzycznymi. To tutaj odbywały się spotkania z autorami wielu monografii, poświęconych wielkiemu kompozytorowi. Przede wszystkim uwagę zwracał wyeksponowany, cyfrowy fortepian firmy Yamaha, który odtwarzał zapamiętane wcześniej fragmenty utworów Chopina. Widok uruchamianej klawiatury (nie przez pianistę, lecz przez komputer) z pewnością był ciekawym doświadczeniem.

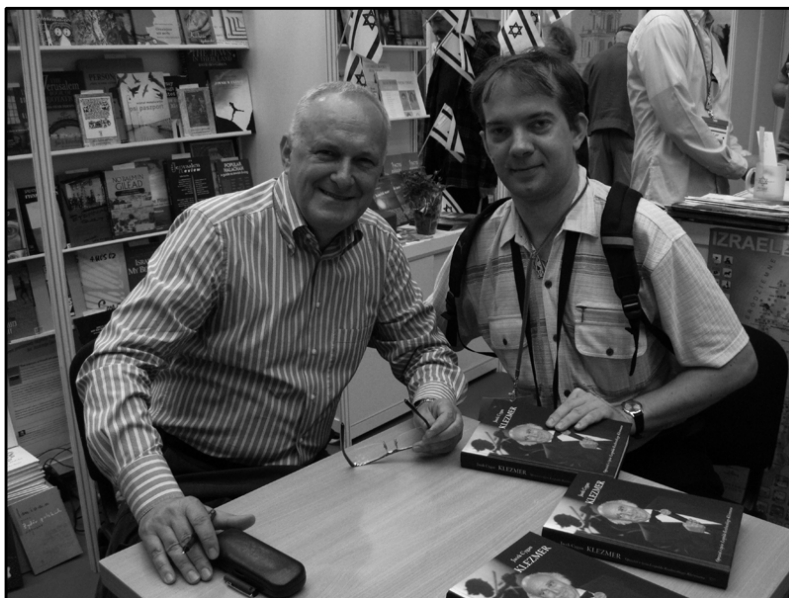

Fot. 2. Salonik Chopinowski – „samogrający” fortepian Yamaha

Wśród wielu innych, rodzimych wydawców, prezentujących swoją ofertę wydawniczą - odnotować należy m.in.: Arkady, Akapit Press, WKŁ, Parlament Europejski – Biuro Informacyjne w Polsce, Spółdzielnię Wydawniczą „Czytelnik”, Instytut Wydawniczy „Latarnik”, Prószyński Media Sp., PWE, Kartę, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Multico, Wydawnictwo RM, Bezdroża i Austerię. Należy wspomnieć o obecności największych wydawnictw uniwersyteckich i jednocześnie zauważyć, iż na targach nie gościły oficyny politechniczne, które z pewnością mogłyby pochwalić się interesującą ofertą tytułową.

Wielkim zainteresowaniem wśród ogółu czytelników (nie tylko profesjonalistów z branży) cieszyły się kolejne dni targowe, adresowane do szerszej publiczności. Można było wówczas spotkać w jednym

miejscu wielu znanych ludzi pióra i mediów (pisarzy, aktorów, satyryków) oraz dokonać zakupu książki wraz z cennym autografem. Swoje książki podpisywali m.in.: Jacek Cygan i Leopold Kozłowski-Kleinman (*Klezmer*), Stanisław Tym (*Mamuta tu mam*), Beata Tyszkiewicz (*Nie wszystko na sprzedaż*), Grzegorz Wasowski i Bohdan Butenko (*PKP, czyli poczet królów polskich*), Magdalena Pawlicka (*Zacisze Gwiazd*), Łukasz Gołębiewski (*E-książka/Book. Szerkopasmowa kultura*), Krzysztof Globisz i Olga Katafiasz (*Krzysztof Globisz. Notatki o skubaniu roli*), Beata Pawlikowska (*W dżungli samotności*). Szczególnie interesujące było spotkanie z Januszem Ekiertem (biografem Chopina, znanym wcześniej z *Wielkiej Gry* ekspertem z tematów muzycznych), który w Saloniku Chopinowskim opowiadał o swojej książce - albumie *Fryderyk Chopin*. Lista nazwisk przybyłych osobiście autorów była znacznie dłuższa; warto wymienić takie literackie znokomitości jak: Zygmunt Broniarek, Tomasz Łysiak, Maciej Kuczyński, Ilona Lępkowska, Jerzy Gruza, Marcin Wolski, Anna Onichimowska, Łukasz Wierzbicki, Tomasz Raczek, Edward Lutczyn, Andrzej Sapkowski itd. Oferta tytułowa prezentowanych książek przedstawiała się równie imponująco; na stoiskach były dostępne nowości oraz ree-

Fot. 3. Z Jackiem Cyganem, autorem książki *Klezmer* o Leopoldzie Kozłowskim-Kleinmanie

dycje znanych już wydań. Każdy z czytelników mógł znaleźć coś dla siebie – od beletrystyki, przez literaturę faktu aż po wydawnictwa albumowe, turystyczne przewodniki i poradniki.

Na MTK można było zapoznać się z ofertą wydawców książek elektronicznych i producentów czytników do ich obsługi. Firma VIRTUALO – producent i dystrybutor treści cyfrowych - promował wydawane przez siebie e-książki; CZYTIO.PL prezentował funkcjonalne możliwości czytników. Warto też wspomnieć o stoisku I Ogólnopolskiej Wypożyczalni Książek Dotykowych w SOSW dla Dzieci i Młodzieży Słabo Widzącej, z siedzibą w Lublinie, oraz o audiobookach, dostępnych na stoiskach różnych wydawców.

Tegoroczne MTK mimo poważnej konkurencji (WTK), można uznać za ważne. Uczestniczyło w nich blisko 300 wystawców³ (dla porównania – według szacunków duzeka.pl - w roku ubiegłym na Targach prezentowało się 500 wydawców), którzy przedstawili bogatą ofertę wydawniczą (krajową i zagraniczną), w większości dystrybuowaną w Polsce. Niedosyt mógł sprawić brak stoisk wielu wiodących wydawców np. PWN, którzy zaprezentowali swą ofertę podczas WTK. Warto podkreślić, że ceny większości książek prezentowanych na tegorocznych Targach były średnio o 20-30% niższe od ustalonych przez księgarnie. To właśnie wydawcy uczestniczący w WTK rozpoczęli cenowy pojedynek, do którego przystąpili także wystawcy MTK. Trudno wymienić wszystkie interesujące imprezy, o czym świadczą wielostronicowe programy ze szczegółowym harmonogramem m.in. wszystkich spotkań autorskich, drukowane w targowym przewodniku i materiałach promocyjnych. Jest szansa, aby przyszłoroczne MTK wróciły do swojego rozmachu, ponieważ Ars Polona (organizator MTK) zabiega o porozumienie z Muratorem Expo w celu organizacji wspólnej imprezy targowej. To dobra informacja dla wydawców i czytelników, którzy nie będą zmuszeni do dokonywania wyboru pomiędzy udziałem w WTK a MTK.

Zgromadzenie i wyeksponowanie tytułów wielu edytorów, tłumy odwiedzających targi oraz interesujące formy bezpośredniej promocji książki i czytelnictwa przez wydawców wskazują na zasadność i potrzebę organizowania targów wydawniczych. Reklama i dystrybucja książki za pośrednictwem Internetu, choć wygodna z punktu widzenia obsługi klienta i ograniczenia kosztów własnych oficyny, nie daje moż-

---

³ Szacunkowa, najbardziej wiarygodna liczba podana za PAP (http://ksiazki.wp.pl/titul,Targi-ksiazki-kryzysowe-ale-ciekawe,wid,16056,wiadomosc.html?ticaid=1b4b456&&_ticrsn=3).

liwości bliższego kontaktu z Czytelnikiem. Przeglądanie rozbudowanych witryn internetowych księgarń najlepiej sprawdza się w sytuacji poszukiwania konkretnej pozycji, w wielu przypadkach brak dokładnych informacji dotyczących cech formalnych i treściowych konkretnej edycji. O tym, czego nie da się sprawdzić w Internecie, można się w pełni przekonać na targach. Zwolennicy książek w wersji elektronicznej także mogą czuć się usatysfakcjonowani, ponieważ firmy wydawnicze starają się sprostać potrzebom posiadacza e-czytnika, prezentując cyfrowe kolekcje i sprzęt. Dla miłośników dzieł ogłoszonych drukiem dodatkowym atutem (przemawiającym za tradycyjną formą książki) jest okazja otrzymania cennego autografu od autora. Edycje bibliofilskie prezentują niejednokrotnie walory artystyczno-estetyczne, trudne do uzyskania w cyfrowej wersji. Przytoczone argumenty pozwalają optymistycznie oceniać przyszłość zarówno oficyn wydawniczych, jak i książek, w tradycyjnej i cyfrowej formie.